

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Економічний факультет

Кафедра фінансів і кредиту

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

В.о. декана економічного факультету

/Р.І. Грешко

«12» серпня 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни

**«Методологія та методика фінансово-економічних
досліджень»**

Вибіркова

Освітньо-професійна
програма

Фінанси, банківська справа та страхування

Спеціальність

**072 Фінанси, банківська справа, страхування
та фондовий ринок**

Галузь знань

07 «Управління та адміністрування»

Рівень вищої освіти

третій (освітньо-науковий)

Факультет

економічний

Мова навчання:

українська

Чернівці – 2024 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Методологія та методика фінансово-економічних досліджень» складена відповідно до освітньо-наукової програми «Фінанси, банківська справа та страхування» спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» галузі знань 07 «Управління та адміністрування», затвердженій рішенням Вченої ради Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича від 27.05.2024 року, протокол № 8 та введена в дію наказом ректора № 184 від 29.05.2024 р.

Розробники:

Островська Н.С., доктор економічних наук, професор, професор кафедри фінансів і кредиту

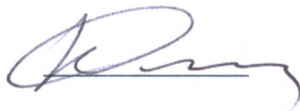
Викладачі:

Островська Н.С., доктор економічних наук, професор, професор кафедри фінансів і кредиту

Погоджено з гарантом освітньо-наукової програми «Фінанси, банківська справа та страхування» і затверджено на засіданні кафедри фінансів і кредиту

Протокол № 1 від «12» серпня 2024 року

Завідувач кафедри

Нікіфоров П.О.

Схвалено методичною радою економічного факультету

Протокол № 1 від «12» серпня 2024 року.

Голова методичної ради економічного факультету

Грешко Р.І.

1. Мета навчальної дисципліни: сформувати у здобувачів систему знань з питань обсягу фундаментальних і практичних знань у галузі методології та організації наукових досліджень, набуття навичок самостійного вирішення задач в процесі наукової діяльності, вміння застосовувати різні методи наукового пошуку у професійній діяльності.

2. Пререквізити. «Методологія та методика фінансово-економічних досліджень» є вибірковою дисципліною циклу дисциплін професійної підготовки та викладається слухачам (доктор філософії (PhD)) 1 року навчання. Курс читається в 2 семестрі загальним обсягом 90 годин (3 кредити).

3. Результати навчання. Відповідно до освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії галузі знань 07 Управління та адміністрування спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» (ОНП: «Фінанси, банківська справа та страхування») вивчення дисципліни сприяє формуванню компетентностей та програмних результатів навчання:

Загальні та фахові компетентності

ЗК01. Здатність застосовувати спеціальні інструменти і методи, необхідні для виявлення і розв'язання суттєвих проблем у сфері професійної діяльності та науки, розширення та переоцінки уже існуючих знань і професійної практики, продукувати нові ідеї на межі предметних галузей і здійснювати власні дослідження.

ЗК02. Здатність до організації, планування, реалізації та коригування поетапного процесу ґрунтовного наукового дослідження з дотриманням принципів академічної доброчесності, пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел з відповідним критичним аналізом.

ЗК05. Здатність вільно спілкуватися з питань, які стосуються сфери наукових проблем, з колегами, широкою науковою спільнотою та суспільством в цілому із застосуванням академічної української та іноземної мови у дослідженнях та професійній діяльності.

СК01. Здатність розбудовувати наукове світорозуміння у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

СК02. Здатність до формулювання наукових проблем і завдань та розробки стратегій їх розв'язання на основі інтеграції знань з різних наукових сфер та застосуванням системного підходу.

СК03. Здатність віднаходити методи, необхідні для виконання наукових досліджень у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку на відповідному фаховому рівні, для досягнення наукових результатів, які формують нові знання.

СК04. Здатність до впровадження результатів власних досліджень у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку в науково-педагогічну діяльність та професійну практику у галузі «Управління та адміністрування»

Програмні результати навчання

ПРН01. Мати необхідні концептуальні знання, самостійно мислити, генерувати нові ідеї та гіпотези в рамках фінансової науки та на межі предметних галузей і здійснювати власні дослідження.

ПРН03. Мати навички самостійного здійснення наукового дослідження, гнучкого мислення, бути відкритими до нових знань, уміти оцінювати результати самостійної окремої роботи і нести відповідальність за особистий професійний розвиток та навчання інших.

ПРН05. Вміти будувати системне наукове світосприйняття, володіти сучасними теоріями і концепціями у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

ПРН08. Самостійно визначати і формулювати наукові завдання та розробляти стратегії їхнього вирішення шляхом інтеграції знань різних наукових сфер і з застосуванням системного бачення.

ПРН11. Вміти критично оцінювати сучасні соціально-економічні процеси в країні та у світі, усвідомлювати тенденції глобальних змін у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

ПРН12*. Вміти обґрунтовувати рекомендації щодо застосування досягнень світової та вітчизняної фінансової науки для розробки фінансової політики держави з акцентом на банківську справу.

4. Опис навчальної дисципліни

4.1. Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість			Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	змістових модулів	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
денна	I	II	3	90	2	10	20	-	-	60	-	залік

4.2. Структура змісту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
		л	с	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7
Тема 1. Наука як сфера людської діяльності 1. Наука як продуктивна сила суспільства. 2. Методологія науково-дослідної роботи. 3. Методи застосування науково-дослідної роботи. 4. Концепція економічної освіти і науки в Україні та економічна культура суспільства.	12	1	2	-	-	9

Тема 2. Академічна доброчесність в університеті та етичні принципи співпраці 1. Суть та значення економічної доброчесності. 2. Принципи застосування академічної доброчесності. 3. Антиплагіат та його роль в написанні наукових досліджень. 4. Правила поведінки учасників навчального процесу щодо академічної доброчесності.	12	1	4	-	-	7
Тема 3. Організація наукового дослідження. Види науково-дослідної роботи аспірантів. 1. Методологія і організація наукового дослідження. 2. Типи наукових робіт, їх значення та роль в підготовці фахівців. 3. Науково-дослідна робота аспірантів.	10	1	2	-	-	7
Тема 4. Поняття методології та класифікація наукових методів. 1. Основи методології науково-дослідної роботи. 2. Суть наукових методів їх класифікація. 3. Методи застосування, їх роль в написанні наукових робіт. 4. Наукові економічні дослідження – шлях до розв’язання проблем методики фінансово-економічних досліджень.	10	1	2	-	-	7
Тема 5. Організація збору, обробки та аналізу інформації. 1. Способи та методи збору інформації. 2. Обробки та аналіз опублікованих наукових досліджень. 3. Підбір літературних джерел. 4. Оформлення посилань на літературу.	12	1	2	-	-	9
Тема 6. Науковий текст: загальна характеристика та типова структура. 1. Формування розділів наукових робіт. 2. Процес збору та аналізу наукової інформації. 3. Аналіз попередніх досліджень, думку різних вчених та використання джерел. 4. Техніка роботи з економічною, науковою літературою.	12	1	4	-	-	7
Тема 7. Методика підготовки і оформлення	12	2	2	-	-	8

наукових досліджень. 1. Суть написання наукових робіт аспірантами. 2. Значення наукової новизни в дослідженні. 3. Оформлення наукових робіт, їх рецензування. 4. Етапи формування дисертаційного дослідження.						
Тема 8. Психологія наукової творчості. 1. Суть психології наукових досліджень, їх роль і значення в науковому процесі. 2. Методологічна культура науки. 3. Наукова парадигма. 4. Методологія економічної науки.						
	10	2	2	-	-	6
Усього годин	90	10	20	-	-	60

**Примітка:* теми, винесені на самостійне вивчення

4.3. Зміст індивідуальних завдань для самостійної роботи аспіранта

№ п/п	Завдання полягають в аналізі проблем формування методології та методики наукових досліджень на сучасному рівні.	К-сть годин
1.	Використання компетентісного підходу як сучасної освітньої парадигми вищої школи.	10
2.	Професійна компетентність викладача та дослідника економіки.	10
3.	Організація наукової діяльності в Україні та в закладах вищої освіти. Наукові економічні школи, їх головні ознаки.	10
4.	Культура спілкування дослідників економіки. Освітні інноваційні хаби: теоретичний контент та позитивні очікування їх функціонування.	10
5.	Методи емпіричного дослідження. Методи теоретичного дослідження. Експеримент та його характерні особливості в процесі дослідження.	10
6.	Форми звітності при економічному науковому дослідженні та апробації результатів економічного дослідження.	10
	Усього:	60

5. Освітні технології, методи навчання і викладання навчальної дисципліни

Для викладання навчальної дисципліни «Методологія та методика фінансово-економічних досліджень» можуть бути використані наступні освітні технології:

Використання онлайн-презентацій: вони можуть бути створені викладачем або здобувачем та включати пояснення концепцій, приклади і вправи, щоб здобувач міг краще зрозуміти матеріал. Використання платформ для веб-конференцій, таких як Zoom або Google Meet, дозволяє здобувачам та викладачам спілкуватися в режимі реального часу. Викладач може проводити лекції, задавати запитання та спілкуватися зі здобувачами.

Використання соціальних мереж: використання платформ соціальних мереж, таких, наприклад, як Facebook або Telegram може стимулювати активну комунікацію між здобувачами та викладачем. Це дозволяє здобувачам ділитися думками, задавати

запитання та обговорювати теми, пов'язані з функціонуванням наукових досліджень національного і світових рівнів.

Використання онлайн-платформ для навчання: Існують спеціалізовані онлайн-платформи для навчання (до прикладу Київська школа економіки), які надають доступ до курсів з фінансових дисциплін. Ці платформи можуть містити відеоуроки, завдання, оцінювання та форуми для обговорень.

Ці технології можуть використовуватися окремо або в поєднанні з:

- вербальні методи (лекція, бесіда, диспут, пояснення, розповідь тощо);
- практичні методи (практичні роботи);
- пояснювально-ілюстративні методи;
- проблемно-пошукові методи;
- ситуаційні завдання;
- робота з інформаційними ресурсами: з навчально-методичною, науковою, нормативною літературою та інтернет-ресурсами;
- самостійна робота над індивідуальним завданням або за програмою навчальної дисципліни;
- дистанційне навчання з використанням відповідних онлайн-платформ.

Методи оцінювання:

- усне опитування;
- письмове опитування;
- презентація результатів виконаних завдань;
- розв'язування практичних ситуацій;
- можливість зарахування результатів отриманих у рамках неформальної освіти;
- підсумковий контроль – залік.

6. Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

6.1. Критерії підсумкового оцінювання

Навчальний матеріал розподілено на вісім тем, шість із них оцінюються максимально по вісім балів, дві, які виносяться на самостійне опрацювання – по шість балів. Сумарно під час навчання здобувач може отримати максимально 60 балів; ще максимально 40 балів він може отримати під час заліку.

Формами поточного контролю є усна чи письмова (тестування, есе, фіксований виступ, творча робота, наукова публікація) відповідь здобувача, презентація матеріалів з аналізу заявлених тем.

Форма підсумкового контролю – залік.

Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та демонстрування результатів навчання можуть бути:

- презентація результатів виконання індивідуальних завдань;
- презентація результатів виконання командних завдань;
- ділові ігри;
- розв'язування практичних ситуацій;
- тестування;
- письмові контрольні роботи.

6.2. Розподіл балів, які отримують здобувач

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)								Кількість балів (екзамен)	Сумарна к-ть балів
Змістовий модуль №1				Змістовий модуль № 2					
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	40	100
8	8	8	8	6	6	8	8		

T1, T2, T3, T4 – теми змістового модуля №1.

T5, T6, T7, T8 – теми змістового модуля №2.

6.3. Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Зараховано	A (90-100)	відмінно
	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незараховано	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим повторним курсом

7. Рекомендована література

7.1. Базова (основна)

1. Методологія наукових досліджень: навчально-методичний посібник для самостійної роботи здобувачів освіти. Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2021. 64 с.

2. Медвідь В. Ю., Данько Ю. І., Коблянська І. І. Методологія та організація наукових досліджень (у структурно-логічних схемах і таблицях): навч. посіб. Суми: СНАУ, 2020. 220 с.

3. Краус Н.М. Методика викладання фахових дисциплін / Краус Н.М., Нікіфороф П.О., Краус К.М., Осецький В.Л. // Навчальний посібник, Київ : Аграр Медіа Груп, 2020. – 205 с.

4. Основи наукових досліджень: Навчально-методичний комплекс дисципліни [Електронний ресурс]: навч. посіб. для студ. спеціальності 073 «Менеджмент» освітньо-професійних програм «Менеджмент і бізнес адміністрування», «Менеджмент міжнародного бізнесу», «Менеджмент інвестицій та інновацій», «Логістика» / КПІ ім. Ігоря Сікорського; уклад.: Н.І. Ситник – Електронні текстові дані (1 файл: 74,1 Кбайт). – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2020. – 57 с.

5. Євтушенко М., Хижняк М. Методологія та організація наукових досліджень.

Навчальний посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2019, 350 с.

6. Бруханський Р. Ф. Методологія наукових досліджень і викладання облікових дисциплін : навчально-методичний посібник для студентів спеціальності „Облік і оподаткування”. Тернопіль : ТНЕУ, 2019. 174 с.

7. Методологія та організація наукових досліджень (галузі знань: 05 – соціальні та поведінкові науки, 07 – управління та адміністрування) [Текст] : навч. посіб. / Л. Г. Ліпич, С. М. Бортнік, І. Г. Волинець та ін. ; за заг. ред. Л. Г. Ліпич. – Луцьк : Вежа-Друк, 2018. – 220 с.

8. Краус Н.М. Методологія та організація наукових досліджень: навчально-методичний посібник. – Полтава: Оріяна, 2012. – 183 с.

9. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посібник / О.І. Гуторов; Харк. нац. аграр. ун-т ім. В.В. Докучаєва – Х.: ХНАУ, 2017. – 272 с.

10. Професійно-педагогічна компетентність викладача вищого навчального закладу: навчальний посібник / за ред. І.Л. Холковської. – Вінниця: ТОВ «Нілан ЛТД», 2017. – 144 с.

11. Данильян О. Г. Д18 Організація та методологія наукових досліджень : навч. посіб. / О. Г. Данильян, О. П. Дзьобань. – Харків : Право, 2017. – 448 с.

7.2. Додаткова

12. Методологія наукових досліджень у галузі: практикум [Електронний ресурс] : навч. посіб. для студ. спеціальності 151 «Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології» / уклад.: Н.І. Бурау, В.С. Антонюк, Д.О. Півторак. – Електронні текстові дані (1 файл: 0,4 Мбайт). – КІП ім. Ігоря Сікорського, 2021. - 58 с.

13. Методологія економічних досліджень : практикум для студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти всіх форм навчання, які навчаються за спеціальністю 051 – Економіка / Нар. укр. акад. [каф. економіки та права] ; авт.-укладач Е. І. Цибульська. – Харків: Вид-во НУА, 2021. – 72 с.

14. Методика та організація наукових досліджень. Методичні рекомендації з курсу для студентів магістрів 8.014. Середня освіта (Географія)/ І.Ю. Фекета – Ужгород: видавництво УжНУ “Товерла”, 2020. – 65 с.

15. Галян О.В. Г-17 Методологія та організація наукових досліджень: навч.-метод. видання. / О.В.Галян. Луцьк : Вежа-Друк, 2021. 26 с.

16. Родіна Н. В. Методологія та організація наукових досліджень : метод. вказівки для студентів із спеціальності 053 «Психологія», галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» / Н. В. Родіна. – Одеса : Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, 2019. – 44 с.

17. Корягін М.В., Чік М.Ю. Основи наукових досліджень : навч. посіб. Київ : Алерта, 2019. 492 с.

18. Слюсаренко М. І. Методичні рекомендації щодо самостійної роботи та підготовки до практичних і лабораторних занять у процесі вивчення дисципліни «Основи наукового дослідження». Одеса: Університет Ушинського, 2021. 29 с.

19. Каламбет С.В. Методологія наукових досліджень: Навч. посіб. / С.В. Каламбет, С.І. 11 Іванов, Ю.В. Півняк Ю.В. – Дн-вськ: Вид-во Маковецький, 2015. – 191 с.

20. Методологія та організація наукових досліджень : навчальний посібник / Б. І. Мокін, О. Б. Мокін. – Вінниця : ВНТУ, 2014. – 180 с.

21. Методичні вказівки щодо самостійної роботи з навчальної дисципліни «Методологія наукових досліджень» / Л. В. Фоміна – видавництво Нац. гірн. ун-ту – Д. : ДВНЗ «НГУ», 2014. – 22 с.

22. Краус Н. М. Становлення інноваційної економіки в умовах інституціональних змін : монографія / Краус Н. М. – Київ : Центр учбової л-ри, 2015. – 596 с.

23. Краус К. М., Краус Н. М., Болдирєва Л. М. Цифрові компетенції в сфері вищої освіти: задум, реалізація, результат. Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво. 2019. № 1 (106). С. 132–138.

24. Краус К. М., Краус Н. М., Манжура О. В. Професії майбутнього у віртуальній реальності інноваційно-цифрового простору. БІЗНЕС ІНФОРМ. 2019. № 1. С. 132–138.

8. Інформаційні ресурси

Офіційні сайти органів державного управління України:

25. Державна аудиторська служба України - www.dkrs.gov.ua
26. Державна казначейська служба України – <http://www.treasury.gov.ua>
27. Державна податкова служба України - <https://tax.gov.ua/>
28. Державна служба фінансового моніторингу України - www.sdfm.gov.ua
29. Державна служба статистики України – <http://www.ukrstat.gov.ua/>
30. Міністерство фінансів України – <http://www.minfin.gov.ua>
31. Національний банк України – [http:// www.nbu.gov.ua](http://www.nbu.gov.ua)
32. Пенсійний фонд України – <http://www.pfu.gov.ua/>
33. Рахункова палата України – <http://www.ac-rada.gov.ua/>

Офіційні сайти наукових і електронних бібліотек в Україні:

34. Наукова бібліотека Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича - <http://library.chnu.edu.ua/index.php?page=ua>
35. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського – www.nbuv.gov.ua
36. Національна парламентська бібліотека – www.alpha.rada.kiev.ua